

Szakmai beszámoló a Siketvakok Országos Egyesületének tevékenységéről

(2013)

Siketvakoknak azokat a személyeket nevezzük, akiknek látás- és hallássérülése olyan súlyos mértékű, hogy nem teszi lehetővé a látás-, illetve a hallássérülteknél alkalmazott módszerek segítségével kialakított kommunikáció alkalmazását. A siketvak kifejezés nem feltétlenül jelenti azt, hogy valaki teljesen siket és teljesen vak, hanem ide soroljuk azokat a halmozottan sérült személyeket is, akiknek ugyan van látás- vagy hallásmaradványuk, de oktatásuk és fejlesztésük, életvitelük megsegítése csak a két sérülés együttes jelenlétének figyelembevételével képzelhető el.

Hazánkban a 2011-es népszámlálási adatainak tükrében, mindegy **3260** személy vallotta magát siketvaknak és **12 685** azoknak a száma akik egyidejűleg élnek valamilyen fokú látás és hallássérültséggel. A **Siketvakok Országos Egyesülete** a siketvak gyermekek, felnőttek és családjuk megsegítése érdekében alakult meg **1994-ben**.

Az egyesület tevékenységének célja:

- a siketvak gyermekek, felnőttek és családjuk megsegítése, érdekvédelmük,
- a siketvak személyek sajátos állapotából eredő problémák megoldásában való részvétel, a társadalomba való beilleszkedésük elősegítése
- a siketvaksággal, mint önálló fogyatékos-sággal kapcsolatban a társadalom szemléletformálása,
- közreműködés a siketvak állapot megelőzésében.
- az egyesület a siketvak személyekkel foglalkozó szakemberek érdekképviseletét is felvállalja.

A **Siketvakok Országos Egyesülete** - hazánkban egyedülálló szervezetként foglalkozik siketvak személyek rehabilitációjával, kommunikációs akadálymentesítésével és érdekvédelmével.

I. Az egyesület szervezeti működését három egység keretében végzi:

- **Érdekvédelmi és Információs iroda** - érdekvédelem
- **Kommunikációs segítő szolgálat** működtetése a siketvak személyek számára kialakított speciális kommunikáció átadásának érdekében
- **Elemi és foglalkozási rehabilitációs részleg**

Személyi feltételek:

Az egyesület vezetősége:

Gangl Tamás és Királyhidi Dorottya továbbra is betöltik az elnöki illetve főtitkári pozíciójukat. A siketvak gyermekek és családjuk érdekképviseletét Simon Dániel a fiatal felnőtt illetve idős korosztály érdekvédelmét pedig Lenkainé Vajda Viktória és Soltész Miklós vezetőségi tag látja el.

A felügyelő bizottság élére a közgyűlés határozata alapján Péter Zsigmond került. A bizottsági feladatait továbbra is ellátja Papakosztandisz Mária és Flaskó Sándor.

Az egyesület munkaszervezetének élén továbbra is **Kedves Éda ügyvezető** látja el a mindennapi munka hatékony irányítását, valamint gyakorolja az ellenőrzés utasítás jogkörét ezen felül osztott munkáltatói jogokat lát el Királyhidi Dorottya főtitkárral.

2010. október 20.-án szervezetünk a Felnőttképzési Akkreditációs Testülettől elnyerte az intézmény akkreditációs tanúsítványt, melynek lajstromszáma: AL-2304

A Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal Akkreditációs Főosztály alaptanúsítványa alapján az Egyesület 1053 Budapest, Múzeum krt. 3. sz. alatti telephelye is akkreditált foglalkoztató (lajstromszám: 2216-01).A 2013.-as évtől az új akkreditációs eljárás értelmében szervezetünk tanúsítványának száma 0282-01

Az egyesület személyi állomány 2013-ban

Érdekvédelemi részleg:

4 fő megváltozott munkaképességű személy (jogász, rehabilitációs mentor, informatikus, adminisztrátor), 3 fő személyi és kommunikációs segítő

Elemi rehabilitáció:

2 fő gyógypedagógus, 1 fő informatikus (megbízásos jogviszonyban), 1 fő szociális munkás megbízásos jogviszonyban

Foglalkozási rehabilitáció

2 fő foglalkozási tanácsadó, 1 fő pszichológus

Működési irányítás

1 fő ügyvezető, 2 fő pénzügyi munkatárs

Összesen 14 főállású és 2 fő megbízásos jogviszonyban foglalkoztatott kollega

I. Érdekvédelmi tevékenység

Érdekvédelmi tevékenységünk fontos elemének tekintjük a különböző konzultációs testületekben való részvételünket mely felületeken folyamatos lobby tevékenységet folytatunk a szervezetünk által képviselt látás és hallássérültek esélyegyenlőségi jogaiért.

Jelenleg szervezetünk tagja a következő szervezeteknek, testületeknek

- Fogyatékos Emberek Szervezeteinek Tanácsa
- Országos Fogyatékosügyei Tanács
- FSZK konzultációs testülete
- European Deafblind Network
- European Deafblind Union

A tavalyi 2013-as évben egy TEMPUS projekt keretében elkezdünk egy közös nemzetközi kutatási programot, csaknem 18 európai ország bevonásával mely a siketvak személyek ENSZ egyezményben rögzített alapjogoknak hozzáférhetőségét vizsgálja az egyes országokban. A kutatás eredményeként egy tanulmány illetve beadvány fog elkészülni melyet a hazai kormányzati képviselők és az europa parlament részére fogjuk átnyújtani.

Munkánk szerves részét képezik továbbá a folyamatos információs szolgáltatások érzékenyítési tevékenységek stb. 2013 augusztusában példaként említve részt vettünk a Sziget Fesztivál rendezvényen. Ezek mellett biztosítjuk a tagság igényeinek kezelését, kulturális és szabadidős programok szervezését.

A 2011.-es népszámlálási adatok értelmében az alábbi adatok is bizonyítják, hogy célcsoportunk oly mértékben és igényel jelenik meg a társadalomban melyre érdekvédelmi és szolgáltatási bázisunkkal reagálnunk szükséges.

Szervezetünk tevékenységeinek körét ez idáig is főképp a szükségletek mentén igyekezett szervezni.

Célunk, hogy egyre pontosabb és részletesebb információink legyenek a tagságunk igényeiről, életkörülményeiről melyhez újabb és újabb formában igazíthatjuk munkánkat. Mindezekre törekedtünk hazai és nemzetközi tevékenységeink révén a 2013-as évben is.

Folyamatos jelleggel honlapunkon és kiadványaink által is igyekszünk tájékoztatást adni tevékenységeinkről.

2013 során is folyamatos jelleggel biztosítottunk érzékenyítő előadásokat, a tagság részére közösségi programokat

II. Személyi és kommunikációs segítő szolgáltatás biztosítása

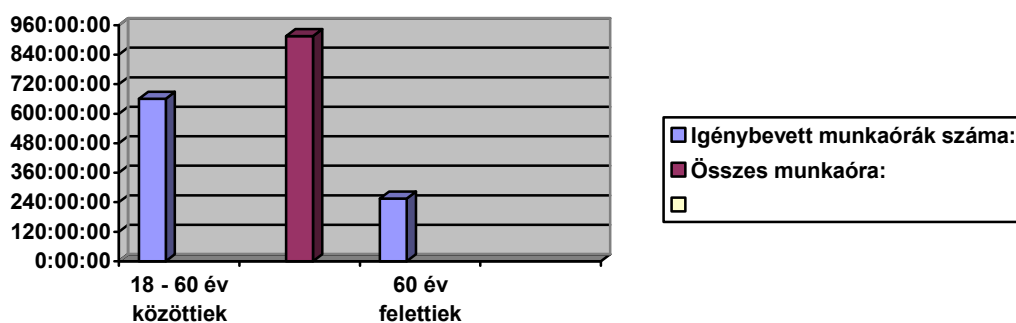
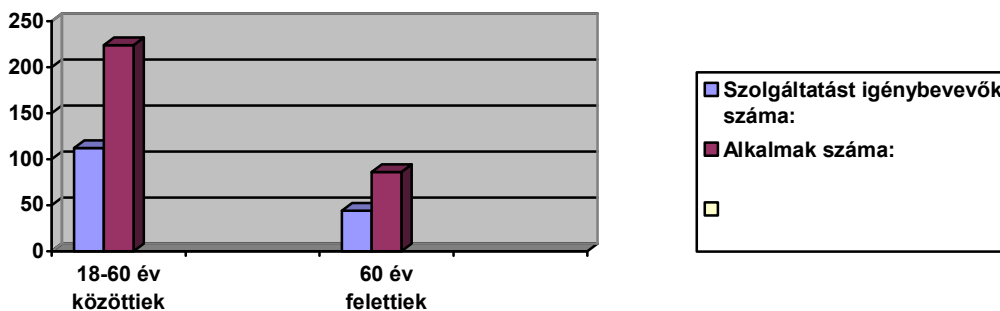
Jelen program keretei között 3 főállású kollega alkalmazását biztosítjuk. Programjaink kiterjednek az egyesület tagsági jogviszonyában álló látás és hallássérült személyek kísérésére, kommunikációs akadálymentesítésük biztosítására. Szolgáltatásaikat az erre a célra megfogalmazott szolgáltatási szabályzat biztosítja. A szabályzat tartalmazza a szolgáltatás nyújtásának területeit és megrendelésének feltételeit.

A leggyakoribb esetekben az egyesület által szervezett szabadidős és kulturális programokra, rehabilitációs szolgáltatások igénybevételére, egészségügyi vizsgálatokra és egyéb ügyintézésre igénylik tagjaink munkatársaink segítségét.

Az alábbi táblázat az igénybevevők számát életkori megoszlását a szolgáltatás területeit és az esemény típusát tartalmazzák.

2013 évi statisztika

	18 – 60 év közöttiek	60 év felettek
Szolgáltatást igénybevevők száma:	112	44
Alkalmak száma:	224	86
Igénybevett munkaórák száma:	660 óra 20 perc	255 óra 30perc
Esemény típusai:	rehabilitáció: 111 egészségügy: 47 önálló életvitel tám.: 12 rendezvény: 11 oktatás: 10 hivatali ügyintézés: 16 egyéni igény: 10 szabadidős tevékenység: 7	egészségügy: 7 önálló életvitel tám.: 33 rendezvény: 20 oktatás: 18 szabadidős tevékenység: 1 egyéni igény: 5 rehabilitáció:1 hivatali ügyintézés: 1
Kommunikációs akadálymentesítés:	129 óra 45 perc	62 óra 30 perc

II. Veszületetlen siketvak gyermekek és fiatalok érdekében végzett tevékenység

Egyesületünk egyik kiemelten fontos tevékenysége a veszületetlen siketvak gyermekek, családjaik és a velük foglalkozó szakemberek megsegítése.

Tapasztalatunk szerint szakmai munkánk ezen a területen is maximálisan hiánypótló, hiszen egyesületünkön kívül más szervezet nem foglalkozik átfogóan a siketvak gyermekek megsegítésével. Bár minimális forrást tudtunk erre a területre csoportosítani, mégis mindent megtettünk annak érdekében, hogy munkánk a lehető leghatékonyabb legyen.

Az idei évben kiemelten foglalkoztunk a siketvak gyermeket nevelő családtagokkal, igyekeztünk minél több lehetőséget teremteni a szülők számára, hogy érdekérvényesítő kompetenciájuk nőjön. Célunk, hogy minden, az egyesület által kezdeményezett tevékenység alapjaitól, például szülőktől induljon ki.

Munkánk során az alábbi területekre koncentráltunk:

1. Siketvak gyermekek felkutatása, információnyújtás
2. Szülők érdekérvényesítő kompetenciáinak növelése
3. Szülőtalálkozók szervezése
4. Társadalmi szemléletformálás a siketvak gyermekek megsegítésének egyedi, minden más fogyatékosági csoporttól eltérő fejlesztési és megsegítési szükségleteiről
5. Családban élő siketvak gyermekek és családtagjaik, elsősorban szakmai megsegítése
6. Intézményben élő siketvak gyermekek és a velük foglalkozó szakemberek megsegítése

Veszületetlen siketvak gyermekek felkutatása

A 2011-es népszámlálási adatokból látható, hogy a statisztika szerint:

	14 éves kor alatt	15-19 éves kor
Siketvaknak vallott	124	61
Látás-és hallássérültnek vallott	43	30
Összesen	258	

A nagyon alacsony statisztikai adatokból is látható, hogy ezen a területen mind a szemléletformálásnak, mind a diagnosztikának még sok a feladata.

Véleményünk szerint országosan körülbelül mintegy 2000 olyan 19 év alatti, halmozottan sérült látás-és hallássérült gyermek él, akiknek kettős sérülésüket figyelembe véve kell megszervezni a fejlesztést, oktatást.

Egyesületünknek jelenleg 67 gyermekkel van valamilyen szintű kapcsolata. Ebből 12 gyermek állami gondoskodásban él. Adataink szinte hetente változnak egyre bővülő kapcsolatrendszerünknek köszönhetően.

A felkutatás során elsődleges célunk egy jól működő szakmai hálózat kialakítása, amiben szakmai tanácsadóként, együttműködőként veszünk részt.

Havonta szerveztünk szülőtalálkozókat, ahol változó létszámban, de minden alkalommal megjelentek a szülők, akik fontosnak és számukra hasznosnak tartották a találkozót.

Idén kiemelt szerepet kapott a lakóotthoni program kidolgozása, melyre több alternatívát is benyújtottunk a Minisztérium felé. Ezen a területen valódi együttműködések és tervek születtek, melyek hatására reményeink szerint jövőre megnyílhat az ország első siketvakok számára kialakított lakóotthona.

Családban élő siketvak gyermekek és családtagjaik, elsősorban szakmai megsegítése

Minden családdal egyedi megsegítési terv alapján kezdjük el a közös munkát.

Szinte mindenki általános tájékoztatást vár tőlünk a szociális juttatásokról, a fejlesztési lehetőségekről, s abban kérnek tanácsot, hogy segítsünk eligazodni a rengetegféle (főleg Budapesten és környékén) felkínált fejlesztő lehetőség között. Gyakori igény egy olyan egyéni fejlesztési terv kidolgozása a gyermekek részére, mely a mindennapokban nyújt segítséget. Gyakori nehézség a családok számára, hogy a fejlesztések során tanácsokat kapnak, hogy hogyan fejleszthetik gyermekük, látását, hallását, mozgását, de azt sehol nem mondják el nekik, hogy konkrétan általában mit, hogyan tegyenek a gyermekükkel, hogyan kommunikáljanak vele, hogyan tölthetik el tartalmasan a mindennapokat.

Az egyéni fejlesztési terv kidolgozása előtt, minden szakemberrel felvesszük a kapcsolatot, aki a gyermekkel foglalkozik annak érdekében, hogy kialakuljon az egységes szakmai szemlélet, amely képes együttműködve küzdeni a gyermekek fejlődéséért. Egyeztetjük fejlesztési céljainkat és módszertani kérdésekben is, ahol ez indokoltnak tűnik, kialakítjuk az együttműködést.

Bentlakásos intézményben élő siketvak gyermekek és a velük foglalkozó szakemberek megsegítése

Tulajdonképpen a családban élő gyermekekhez hasonlóan történik a munka. Itt is fő cél az egységes szakmai szemlélet kialakítása. Minden esetben, ha igény van rá, segítünk a gyermek egyéni fejlesztésének kialakításában, a vele foglalkozó munkatársak felkészítésére

a siketvak gyermekkel folyó munkára. Az egyéni fejlesztési terv lényege, hogy nem egyszerűen a gyermek számára ideális fejlesztési célokat fogalmazzuk meg, hanem kidolgozzuk az adott intézmény lehetőségeihez mért megvalósítási tervet is. Így ugyan nem minden esetben a leoptimalisabb fejlesztés valósul meg, de legalább céljaink a realitáson és nem az idealizmuson alapulnak.

A projekt során összegyűjtött tapasztalataink alapján tervezzük képzési programjainkat is a jövőben, amelyek segíthetik a bentlakásos intézményekben dolgozó munkatársakat, a veleszületetten siketvak gyermekekkel végzett munkájuk során.

Összegzésként elmondhatjuk, hogy a terület ellátottsága iránti szükséglet egyre nő, azonban kapacitásink egyre szűkösebbek. A területtel egyesületünkben jelenleg 1 fő gyógypedagógus kollega foglalkozott rész munkaidőben. Szeretnénk a jövőben elérni a terület kapacitásának bővítését, a klienseink növekvő igényeinek megfelelő elláthatóságának érdekében.

III. Összegzés az elemi rehabilitációs munkáról

Az elemi rehabilitáció keretei:

A 2013. januártól 2013. december 31-ig tartó projektidőszak során az elemi rehabilitációs szolgáltatásokat az LSER 2013 elnevezésű pályázata, másrészt az Egyesület részére nyújtott minisztériumi céltámogatás biztosította.

Az LSER pályázatának előírásai szerint az alábbi, speciálisan siketvakos elemekkel kibővített szolgáltatásokat nyújthattuk a klienseknek: Tájékozódás-közlekedés, mindennapos tevékenységek, funkcionális látásvizsgálat, funkcionális látástréning, Tapintható írás-olvasás, informatikai ismeretek, pszichológiai szolgáltatás, kommunikációs készségfejlesztés, hallásfejlesztés és pedagógia hallásvizsgálat. Ez a lista egészült még ki a már említett szociális ügyintézésel. , a célcsoport igényeinek megfelelő, speciális szolgáltatásokkal kiegészítve.

A projekt során összesen nyolc szakember nyújtott szolgáltatásokat a klienseknek (1 fő rehabilitációs tanár, 1 fő kommunikációs szakértő, 3 fő informatika oktató, 1 fő szociális munkás és 1 fő pszichológus). Főállásban dolgozott a 2 fő gyógypedagógus és egy fő szociális munkás (egyben klienskoordinátor), a pszichológus megbízási szerződéssel két fő informatika oktató, és végül egyéni vállalkozóként egy fő informatika oktató .

Az elemi rehabilitáció folytatásaként és kiegészítéseként az Egyesület foglalkozási rehabilitációs szolgáltatásokat is kínál a siketvak személyeknek. Ez a projekt azonban a fejezeti támogatástól függetlenül működik, így itt csak megemlítjük, mint kapcsolódó területet.

Elemi rehabilitációs kliensek:

A projekt során eddig (2013.01.01. és 2014.01.31. között) mintegy 3206 óra szolgáltatást nyújtottunk siketvak személyek részére. Ezzel sikerült az időszakra vállalt teljes óraszám-mennyiséget teljesítenünk. A teljesített óraszámok tevékenység szerinti bontása a következő:

Tevékenység	Óraszám
Tájékozódás-közlekedés	527
Mindennapos tevékenységek	460
Funkcionális látásvizsgálat	42
Funkcionális látástréning	101

Tapintható írások	147
Informatikai ismeretek	861
Pszichológiai szolgáltatás	192
Szociális munka	289
SVOE órák	587
Összesen	3206

A projektidőszak során a - korábbi időszakokban szintén gyakran igénybe vett - informatikai ismeretek szolgáltatás bizonyult a leginkább népszerűnek (26,86%). A második leggyakrabban igénybe vett szolgáltatásunkat a siketvak-specifikus órák adták (hallásvizsgálat, hallásfejlesztés és kommunikációs fejlesztés, 18,31%), jól mutatva a célcsoport speciális igényeit. A tájékozódás-közlekedés és mindennapos tevékenységek (16,44 és 14,35%) szolgáltatások igénybevétele szintén az előző időszakokhoz hasonló arányokban történt. Jelentős mértékben végeztünk szociális munkát (9,01%) és pszichológiai tanácsadást is (5,99%), ezeken a területeken bele is ütköztünk a meghatározott, a két szolgáltatásra együttesen vonatkozó, százalékos plafonba (a 15%-on túli órák nem kerültek elszámolásra). A tapintható írások, a funkcionális látástréning és a funkcionális látásvizsgálat zárták a sort (4,59%, 3,15% és 1,31%), újra csak az elmúlt időszakhoz hasonlóan. Összességében az igények struktúrája nem változott jelentős mértékben az elmúlt évhez képest. A fő különbséget a szociális munka relatíve magas óraszámra jelentette – korábban ilyen címen nem tudtunk kliensmunkát elszámolni.

A projekt végrehajtását elősegítő, de nem támogatott tevékenységeink voltak még: (1) felkutatás/információnyújtás a szolgáltatásokról (plakátok, szórólapok készítése és terjesztése, tájékoztató előadások tartása, együttműködés más szervezetekkel, stb.), (2) klienskoordináció, (3) az elszámolható óraszámot túli szociális munka és pszichológiai szolgáltatás nyújtása, ill. (4) foglalkozási rehabilitáció nyújtása a célcsoport számára.

A szolgáltatásokat 52 fő vette igénybe, közülük 25 fő (48%) újonnan került szolgáltatásunkba.

IV. Összegzés Foglalkozási rehabilitációs szolgáltatásról.

A foglalkozási rehabilitációs programunk biztosítása a Zala Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja által támogatott pályázati program eredményeként valósítjuk meg.

Főbb tevékenységeink ezen a területen:

- állaspályázat összeállítása (önéletrajz, motivációs levél, kísérőlevél)
- pályaválasztási és -módosítási tanácsadás (munkakörök, készségek, képességek feltérképezése)
- álláskeresésben való segítségnyújtás (álláshirdetési fórumok, célzott álláskeresés, interjúra való felkészülés)
- munkába állás támogatása (kapcsolattartás a munkáltatóval, munkahelyi adaptáció segítése, munkahelyi etikett ismertetése)
- munkahely megtartásában való segítségnyújtás (egyeztetés a dolgozó és a munkahely között, utókövetés)
- képzések, álláshelyek feltárása

A 2013-as évben 14 fő szolgáltatásba való bevonását és 5 személy nyílt munkaerőpiaci elhelyezkedését segítettük elő.

Tevékenységünk során folyamatosan építjük ki kapcsolatrendszerünket munkaerőpiaci szolgáltatókkal valamint civil partnereinkkel

Budapest, 2014.május 21.

Kedves Éda

Siketvakok Országos Egyesülete

ügyvezető-képviselő